N°. 559.

DE GRONDWET.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . f 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . " 5.50.

DINGSDAG 13 MAART.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon,
Beurssteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . f 1.[illegible]
Voor elken regel meer. . . . . " 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van f 1, het zegel regt daaronder begrepen.

Slavernij.

De nederlaag, die de Minister van Koloniën in de zitting van 3 Maart jl. leed, wordt enkel overtroffen door de voorbeeldelooze wijs, waarop, met een glimlach op 't gelaat, die Minister de algemeene afkeuring, welke zijn gedrag dien dag heeft getroffen, als een hoffelijk compliment aanvaardde.

't Is treurig voor de waardigheid eener Regering, wanneer wij een Minister, boven alles, naar 't schijnt, gehecht aan het behoud zijner portefeuille, hooren verklaren: "Gij, Volksvertegenwoordiging, moogt vrij een"parig verklaren, dat mijne handelingen ten aanzien "eener zaak, die de gruwel is van de menschheid en "een schandvlek voor den Nederlandschen naam, af"keuring verdienen en ten spoedigste herstel eischen: "ik, Minister, neem die verklaring op als een compli"ment over mijn gedrag; ik, Minister, beschouw haar "slechts als een heilzamen prikkel tot het aanwenden "van middelen van verbetering" (1). Niet minder treurig is het, wanneer wij zien, dat op die wijze de zedelijke verantwoordelijkheid der Ministers wordt terzij geschoven en eene der edelste krachten van 's Volks Vertegenwoordiging wordt verlamd.

Evenwel, ondanks de liefelijkheid, waarmeê de Minister van Koloniën de *algemeene* afkeuring (2) heeft ontvangen over zijne handelingen betrekkelijk de slaven in Suriname, zal de zitting van 3 Maart een, voor Nederlands Vertegenwoordiging schoone bladzijde vullen in de geschiedenis der menschenliefde. Zij zal steeds worden beschouwd als de eenparige kreet der Natie tegen die reglementen, welke, door den tegenwoordigen Minister uitgevaardigd en den Koning ter bekrachtiging aangeboden, de *wreedheid* schragen, tot *willekeur* regt geven, de *barbaarschheid* in de hand werken en *de vlek der slavernij* in het Nederlandsche wapen schier onuitwischbaar doen invreten. Door den mond der heeren WINTGENS, VAN HOËVELL, VAN LIJNDEN, MACKAY en TEN CATE heeft de Natie op nieuw getuigd, wat gruwel zij heeft van de bestendiging der slavernij en dat zij — met bewijzen in de hand — het regt heeft te verklaren, dat de barbaarschheden, het gevolg van dien toestand, bedreven worden onder de bescherming der reglementen, door den tegenwoordigen Minister van Koloniën tot stand gebragt (3).

(1) Een ministerieel orgaan, *de Nieuwsbode*, is zelfs zoo ver [...]an van het votum van afkeuring, op 3 Maart jl. uitge[spro]ken, te vergelijken met den aandrang tot herziening van [de Po]stwet!! Het barbaarsche lijden van 40,000 menschen [gelijk]gesteld met de vraag, of een brief *drie stuivers* of een [...]*tje* porto betalen zal! Men kan er van gruwen.

(2) *Zelfs* de heer BAUD, die, met het oog op eene aan[...]de emancipatie, het *onnoodig* achtte inmiddels het lot der [...] zooveel doenlijk, te verzachten, durfde zijn afkeurend [...] niet onthouden.

(3) De *onmenschelijkheid* dier reglementen is, o. a., door den [...] Wintgens aan het licht gebragt door de vermelding van [...], waarbij het hart in één krimpt.

[...] eene slavin wordt door hare meesteres onder zekere [voorw]aarden de vrijheid gelegateerd, met bepaling, dat die [...] onmiddellijk zou intreden bij den dood der erflaatster. [De erf]genaam en executeur dier meesteres heeft dat legaat ver[borgen] gehouden voor de slavin; hij heeft haar gehouden in [zijn d]ienst. Er is meer gebeurd: die vrouw heeft kinderen ge[had; en] hij, de erfgenaam heeft die kinderen *verkocht*, als zijn [eigend]om, en eerst veertien jaren nadat de erflaatster was ge[storven] is het aan de slavin ter ooren gekomen, dat haar de [vrijheid] was vermaakt, dat zij veertien jaren te voren regt op [vrij]heid had gehad en dat hare kinderen ten onregte (want [zij waren] niet uit eene slavin geboren) waren verkocht!

[Wat] doet de vrouw? Zij beklaagt zich bij het publiek minis[terie] van Suriname over het misdrijf, dat haar hare gelega[teerde] vrijheid was verborgen gehouden en dat haar kind, of[schoon] vrij, als slaaf was verkocht. Zij vindt geen gehoor! Zij [stelt] eene burgerlijke actie bij het hof van Suriname in, om haren [zoon,]die ten onregte in slavernij werd gehouden, te reven[diceren;] de eisch wordt haar ontzegd; een appel bij den Hoogen [Raad] was noodig, om den slaaf vrij te doen verklaren en den [...] zijne moeder terug te geven. Wat het lot van den ver[...] erfgenaam en executeur geweest zij, wordt niet gemeld; [...] waarschijnlijk ongestraft afgekomen.

[...] dat niet onmenschelijk, zelfs buiten het ongeregtige? Of heeft God en de natuur aan eene vrouw een moederhart onthouden, omdat zij eene slavin is? Het gruwt aan zoo iets te denken! Het grieft in Nederland eenen minister te vinden, die den toestand van zaken, welke zoodanige handelingen duldt, onder zijne bescherming neemt.

Gelijk de heer VAN HOËVELL den krachtigsten aanval deed op de reglementen des Ministers, trachtte de Minister, juist tegen dien afgevaardigde het sterkst, zijne reglementen te *verdedigen* door, o. a., te verklaren, dat officiële berigten, bij hem ingekomen, "logenachtig" en "valsch" qualificeerden het feit, door den heer VAN HOËVELL op 23 Nov. 1853 medegedeeld, "dat namelijk in December 1852 *twee* premiën voor *twee* te Paramaribo gebragte handen van gevelde slaven zijn uitbetaald". De Minister trachtte, door deze kunstgreep, de Vergadering op zijne zijde te halen; hoe weinig waarde men aan die "officiële berigten" nogtans hechtte, bewees de stemming: *eenparig werd des Ministers handelingen afgekeurd.* De Minister scheen dan ook voorbij te zien, dat het hier de vraag niet gold of zoodanig feit werkelijk in 1852 of vroeger had plaats gegrepen; maar wel of de bestaande reglementen zulke feiten wettigen? En dit voorname punt heeft de heer VAN HOËVELL onwederlegbaar aangetoond. Hij heeft bewezen, dat art. 9 der publicatie van 7 Oct. 1839 eene premie uitlooft van f 10 voor elken gevelden slaaf, die weggeloopen is; en dat die premie op *het vereischte bewijs* (de afgekapte hand) zal worden uitbetaald. Hij heeft verwezen naar het Gouvernements-besluit van 29 Dec. 1849, No. 1408, "waarbij de goedkeuring van de Regering werd ver"leend aan een detachement soldaten, die een boschpa"trouille gemaakt hadden, en waarbij eene som van f 20 "voor ieder der vier weggeloopen slaven werd uitbetaald "benevens f 10 voor één, die *doodgeschoten* was." Hij heeft, eindelijk, aangetoond, dat, blijkens Gouvernements-resolutie van 23 Oct. 1852, in Nov. van dat jaar eene dergelijke boschpatrouille heeft plaats gehad. Al moge nu het feit zelf, dat trouwens de heer VAN HOËVELL in zijn werk "*Slaven en Vrijen*" zelf heeft vermeld in 1829 te hebben plaats gegrepen, op "officiële wijze, kunnen worden gelogenstraft, omdat het niet in *December* 1852 voorviel: de overtuiging werd gevestigd, niet enkel dat dergelijke gruwelen nog heden ten dage *kunnen* gepleegd worden, maar dat *twee* maanden vroeger, *October* 1852, eene gouvernements-resolutie, het afzenden van eene bosch-patrouille, en bijgevolg het begaan van al de ijselijkheden daaraan verbonden, *bevolen* heeft. De officiële logenstraffing heeft dus tot niets anders gestrekt, dan tot het meer naakt doen uitkomen van de ijselijke waarheid, en tot de meer juiste waardering der armzalige uitvlugten, waarmede de Minister zijn onmenschelijk werk tracht te beschermen.

Evenmin als de heer VAN HOËVELL, verwachten wij iets hoegenaamd van het afkeurend oordeel, dat den Minister heeft getroffen. Hoe zou ook dit oordeel kunnen werken op een Minister, die verklaart, dat hij *afkeuring* aanneemt als *goedkeuring?*

Zal, evenwel, de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij dat votum, waarvan de nutteloosheid reeds *a priori* was gebleken, blijven stilstaan?

Wij hopen het evenmin als wij het gelooven. Wij mogen niet aannemen, dat de Tweede Kamer geen beter besef zou hebben van hetgeen hare eigene waardigheid gebiedend vordert. Wij kunnen niet gelooven, dat in deze zaak *het hart* ondergeschikt zou zijn aan *te ver gedreven wellevendheid.* Binnen kort zal die Tweede Kamer op nieuw kunnen toonen, of zij het inderdaad *meent* met hare belangstelling voor de slaven; of zij regtmatig jaloersch is op de handhaving van haar *hoogste regt.* Eerdaags zal de geheele zaak op nieuw ter sprake worden gebragt ten gevolge van eene, door eene commissie voorgestelde conclusie, zoo als er tot dusver *geene* in onze parlementaire jaarboeken is te vinden. Het Verslag van den Staat der W. I. kolonien over 1851 was in handen gesteld van eene commissie. Deze stelde de Kamer voor, betrekkelijk de slaven en de werking der reglementen, vele inlichtingen te vragen aan den Minister, en de Kamer vereenigde zich met dat voorstel. De daarop ingekomen "*inlichtingen*" werden op nieuw gesteld in handen eener commissie, en deze commissie wijst nu bij een gemotiveerd rapport aan, dat de inlichtingen geene inlichtingen zijn (4) en stelt voor, ook *dit* rapport te renvoijeren naar den Minister van Kolonien en hem op nieuw *inlichtingen* op zijne *inlichtingen* te vragen. Deze herhaalde terugzending aan den Minister is een *éénig feit*: zij impliceert eene nieuwe afkeuring zijner handelingen, ook jegens de Vertegenwoordiging der Natie.

Wij zullen zien, of ook de conclusie van *deze* commissie door den heer PAHUD, als een liefelijk compliment zal worden aangenomen.

(4) Zie *Grondwet*, N°. 554.

Er is in hetgeen de heer SLOET TOT OLDHUIS in de zitting van den 5den Maart opmerkte, veel wat ernstigd behartiging in het algemeen verdient, wanneer *beslissingen van belangrijken aard plaats hebben door eene meerderheid van enkele stemmen:*

"Het is inderdaad deze meerderheid, welke over het lot der "wetten beslist. Het is deze meerderheid, klein en weifelend, "welke de politiek van den dag beheerscht. Kan dit, vraag ik, "*de begeerte van het Nederlandsche Volk zijn*, wanneer het ten "minste zijnen constitutionnelen zin niet geheel en al verloren "heeft? Maar ik vraag nog meer en *ik druk op die woorden* — "kan dit in het belang zijn van *de kroon?* — Deze wetten toch "hebben eene duurzame en algemeene strekking. Worden zij met "eene kleine meerderheid, zoo als gewoonlijk het geval is en "misschien ook nu het geval zal zijn, aangenomen, ja, dan zal "het Nederlandsche Volk gehoorzaamheid aan de wet betoonen, "want, God zij dank, gehoorzaamheid aan de wet is de karak"tertrek van het Hollandsche volkskarakter, maar het zal ge"hoorzamen met zekeren weêrzin. Het zal die wetten beschouwen "als uitvloeisels van partijzucht. En nu vraag ik, of zulks in "het belang is van de wetten zelve, maar vooral, of het in het "waarachtig belang van de Kroon zelve is?"

Waarlijk, hoe ligt kan bij het uitbrengen der stem misverstand plaats grijpen. Wij vonden daarvan een treffend voorbeeld in *de Gids* van Maart 1855. Daar lozen wij in een stuk over "*het oude Instituut en de nieuwe Academie*" het volgende:

"De voorstanders eener van Regeringswege gedecreteerde en "gesubsidieerde maatschappij hebben getriomfeerd. Wij noemen "het ""een treurigen triomf."" Maar niet alleen "treurig" voor "ons, die het beginsel van vrijheid verdedigen, ook "treurig" "voor den overwinnaar. De nieuwe Akademie verwijst onder zeer "ongunstige voorteekens. *Een en dertig* stemmen hebben zich "voor hare geboorte verklaard en *dertig* er tegen. Zoo ziet zij "het levenslicht door de meerderheid van eene stem. *Maar van wien "is die eene stem?* Van hem, die eenmaal in dat tijdschrift *als "verdediger van de vrijheid der wetenschap optrad!* Had hij "zich niet onder de één en dertig voorstemmers geschaard, het "oude Instituut ware niet onder een nieuwen naam verrezen. "'t Is niet anders mogelijk, of hier heeft een *misverstand* plaats "gehad. Kleefde die volksvertegenwoordiger thans een tegen"overgesteld beginsel aan van 't geen hij in 1852 met zooveel "talent verdedigde, dan had hij de gronden opgegeven. Er is "geen twijfel aan — *de geboorte van de Akademie, gelijk zij nu "zal worden, is een misverstand.*

Men schijnt, zelfs niet lang daarna, gevoel van dat *misverstand* gehad te hebben; althans de Haagsche correspondent van de Utrechtsche Courant verzekerde, onlangs, dat niets ter wereld het één-en-dertigste vóórstemmend lid heeft kunnen bewegen, om zich de benoeming tot het lidmaatschap der door hem zelven in 't leven geroepen Academie te laten welgevallen.

Wij vragen, evenwel, of niet de Natie, ondanks dat berouw-gevoel, de dupe is van de historie?

Het, door de Tweede Kamer aangenomen wetsontwerp tot regeling en beperking der uitoefening van het regt van vereeniging en vergadering, schijnt, behalve bij *de Nieuwsbode*, weinig bijval te ontmoeten.

Kan 't wel anders?

De strijd op het voorname punt (wijziging van art. 1690 van het Burgerlijk Wetboek bij deze wet) is met *ééne stem* beslist. Men kan zeggen, dat het gebouw des Ministers van Justitie door *ééne stem* voor instorting is behoed. Wat zedelijke kracht eene „*organieke wet*" zal oefenen, waarvan het hoofdbeginsel bij de Volksvertegenwoordiging slechts de meerderheid van *ééne stem* heeft kunnen verwerven, zal behooren tot de glorierijke geschiedenis der „tegenovergestelde rigting".

Bovendien: het bedekte doel, waarmeê dat voorname punt in de wet is doorgedreven, zal niet bereikt worden. Regelende wat in deze wet aan geene regeling behoorde te zijn onderworpen, regelt zij, 't geen ze inderdaad wenschte te doen, op onvoldoende en gebrekkige wijs, zoodat, 't geen men voor het vervolg heeft willen beletten of althans moeijelijk maken, niet in het minste is gedeerd.

Wat toch is 't voorname doel, dat men, implicite, door het wetsontwerp heeft willen bereiken? De *Tijd* zet het, in de volgende woorden, uiteen:

Zoo wij reden hebben, om in de voordragt met genoegen te zien, dat de artikelen van den *Code pénal* zijn afgeschaft, die zoo menige kerkvervolging in ons land hebben veroorzaakt; dat insgelijks door het voorstel de Napoleontische decreeten, onzaliger gedachtenis, niet meer kunnen worden voor den dag gehaald, *zoo zien wij nog met meer leedwezen, dat art.* 10 *van de Grondwet is misbruikt, om, door de achterdeur van het zedelijk ligchaam, van de vrijheid het grootst en voornaamst gedeelte terug te nemen.* Wat zal toch het resultaat zijn dezer wet? Dat wij behouden, wat wij reeds feitelijk bezaten vóór de Grondwet van 1848. Maar dat de vrijheid, ons in art. 10 van de Grondwet verleend, *ten behoeve van kerkelijke partijzucht is opgeofferd.* Art. 10 der Grondwet is, in hare voornaamste beteekenis, zoek gemaakt, *ten schade van de Katholieken en Orthodoxen;* zoo heeft men welligt gemeend. Maar de tijd, die reeds zoo vele partijbedoelingen heeft teleurgesteld, zal leeren, dat de hatelijke bepalingen tegen katholieken en orthodoxen gemaakt uit kerkelijk vooroordeel, niet slechts tegen hen en ons zullen werken, maar insgelijks vroeg of laat ook hen treffen, die gemeend hebben de regten van anderen te mogen verkorten.

Men heeft, het is duidelijk, door deze wet zich tegen eene groote toeneming van kloosters wenschen te vrijwaren. Is dat doel bereikt?

Neen: daartoe is de wet ten eenemale onvoldoende.

Het is dan ook niet — gelijk *de Nieuwsbode* op deloyale wijs insinueert — om het beoogde doel af te keuren, dat wij tegen de wet strijd voerden, maar omdat wij overtuigd zijn met den heer THORBECKE, met den heer ELOUT, met *de Nederlander*, dat deze wet daartegen *niets* zal kunnen doen.

Dat is, onder anderen, door den heer THORBECKE, op de volgende wijs betoogd:

Mijnheer de Voorzitter, de ministeriële schildering der gevaren en nadeelen, waarmede de zedelijke ligchamen de maatschappij en de publieke orde bedreigen, scheen mij, weinig overtuigende kracht te hebben. Meer algemeene woorden, dan stellige, duidelijke aanwijzing. Doch ik verlang, al heeft de Minister mij niet beangst kunnen maken, *eene goede, degelijke wetgeving;* eene wetgeving, ten aanzien van de organisatie der zedelijke ligchamen in het algemeen; ten aanzien van de regtshandeling dier ligchamen naar buiten, zoo die tot dusverre onvolledig mogt geregeld zijn; ten aanzien van een blijvend toezigt van overheidswege, voor zoo veel het te pas komt. Bij die wetgeving zouden zij zoowel aan artt. 947 en 1717 van het Burgerlijk Wetboek, als aan eene geregelde belasting kunnen worden onderworpen. Ik verlang zoodanige wetgeving, vooral ten aanzien van *de stichtingen; want ik beweer nog eenmaal, de Minister zal niets geregeld hebben, zoo lang hij de stichtingen niet geregeld heeft.* Al bereikte de Minister, door zijn ontwerp, dat geene zedelijke ligchamen zich vertoonden, *indirect, bedekt, verbloemd, zouden zij niettemin bestaan.* Men zou in plaats van een zedelijk ligchaam, eene *stichting* brengen; of liever de vereeniging van personen achter het goed geheel voor het oog doen verdwijnen. *Onder een anderen naam zouden dezelfde instellingen voortleven.*

Vóór 1838 hadden wij toch, zegt de Minister, die zedelijke ligchamen niet. Zouden wij ze inderdaad niet gehad hebben? Wij hadden ze wel, maar buiten de voorwaarden van zedelijke ligchamen opgerigt, gelijk nu in Belgie, gelijk ten tijde onzer oude Republiek hier te lande eene menigte vereenigingen, wereldlijke, geestelijke, kerkelijke bestonden, die, volgens onze zeer strenge wetten, geene goederen mogten bezitten, en ze evenwel bezaten. Wat deed men vóór 1838? Men vroeg soms eene Koninklijke erkenning, die veelal zonder moeite, maar ook zonder waarborg, werd verleend. Zoo heeft men erkende of niet erkende, geheime of openlijke zedelijke ligchamen reeds vóór de wetgeving van 1838 gehad. Het Fransche regt heeft te hunnen aanzien bij ons geen wortel geschoten, zij waren er reeds onder de Republiek; zij zijn sedert meer voor den dag gekomen, en ik geloof niet dat men beproeven moet ze weg te nemen. Hetgeen men doen moet is ze goed te regelen. Wij zullen ze anders hebben, tot schade der maatschappij buiten de wet.

Een enkel woord, bij die gelegenheid, tot *de Nederlander*.

Wanneer de wet door u zoo fel wordt afgekeurd, wanneer hare ijdele werking wordt gelijkgesteld met de wet op de kerkgenootschappen — en uw oordeel daarover klinkt nog door 't land — aan wien dan de schuld, dat „zoodanige wettelijke kunstgreep" is in 't leven getreden?

Aan wie anders dan aan *uwe* vrienden, die de dierbaarste beginselen uit zucht tot behoud van *dit* Ministerie, uit *vrees* voor de constitutionnele rigting, schijnen op te geven?

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Thans wordt het door den telegraaf medegedeelde duistere berigt omtrent eene eerste conferentie der plenipotentiarissen eenigzins nader opgehelderd. Deze conferentie of om ons juister uit te drukken, deze voorloopige vergadering heeft inderdaad op den avond van den 7en bij den heer Buol plaats gehad, die op denzelfden dag van prins Gortschakoff mededeeling ontvangen hebbende, dat zijne volmagten door den nieuwen Keizer zijn hernieuwd, zich beijverde om de vertegenwoordigers der vijf mogendheden onmiddellijk bijeen te roepen. Alle voldeden aan deze uitnoodiging: lord John Russell en lord Westmoreland voor Engeland; de heer von Buol en Prokesch Osten voor Oostenrijk; de heer Bourqueney voor Frankrijk; Arif-Effendi voor de Ottomannische Porte en eindelijk prins Gortschakoff en de heer Titoff voor Rusland. Maar daar deze laatsten slechts door den telegraaf mededeeling ontvingen van de hernieuwing hunner volmagten werd besloten, dat de zamenkomst geen officieel karakter zou hebben. Wat Pruissen betreft, verzekert men in eene telegrafische depêche uit Berlijn, dat de instructien aan den generaal Wedell gegeven hem voorschrijven om de opening der conferentien te Weenen, zooveel mogelijk, te vertragen, en om niet aan te dringen op het teekenen van een afzonderlijk verdrag tusschen Pruissen en de Westersche mogendheden.

Pruissen zou gereed zijn om het protocol van 28 Dec. te onderteekenen onder voorwaarde, dat zij ter conferentie zal worden toegelaten.

Men meldt als vrij zeker, dat de mobielverklaring der bonds-contingenten toegestaan en ten uitvoer zal worden gebragt door alle Duitsche staten met uitzondering van Pruissen.

De Russische generaal Grunewald, door Keizer Alexander II naar Berlijn gezonden om kennis te geven van het overlijden van Keizer Nicolaas en de troonsbestijging des nieuwen souvereins is bij den Koning van Pruissen ten gehoore ontvangen.

De luitenant-generaal baron Lieven is gister te Weenen aangekomen om aan het Oostenrijksche hof mededeeling te doen van het overlijden van Keizer Nicolaas en de troonsbestijging van diens opvolger onder den naam van Alexander II.

De buitengewone Russische zaakgelastigde is eergister bij Z. M. Keizer Frans Joseph ten gehoore ontvangen.

De baron Lieven heeft tevens brieven voor prins Gortschakoff en den heer Titoff medegebragt, waarin hunne volmagten bij den bond vernieuwd worden.

Uit Kischeneff, het hoofdkwartier van het Russische leger in Bessarabie, zijn berigten tot 3 Maart ontvangen.

Zij melden, dat een dagorde aankondigt, dat binnen weinige dagen Oostenrijksche troepen zullen aankomen en daarin wordt tevens bevolen, ze goed te ontvangen en hun de middelen te verschaffen om in hun onderhoud te voorzien.

Het vertrek van Keizer Napoleon naar de Krim geeft steeds tot vele tegenstrijdige geruchten aanleiding.

Eergister sprak men van uitstel.

Thans is de tekst zelf bekend geworden van de verklaringen door lord Granville in het Hoogerhuis gegeven, in antwoord op de interpellatie van lord Derby ten aanzien der afwezigheid van lord John Russell.

De toon kwam weinig met de woorden overeen; want de verklaringen van Lord Granville waren niets minder dan oorlogzuchtig. Wel sprak hij van de onderstelling, dat de Conferentien tot geen doel zouden leiden, plotseling zouden worden afgebroken, in welk geval Lord John Russell onmiddellijk naar Londen zou terugkeeren; maar de president aan den Raad haastte zich om er bij te voegen, dat indien, waartoe veel kans bestaat, de hoofdbeginselen, welke als grondslag voor een te sluiten verdrag kunnen worden aangemerkt door de conferentie werden aangenomen, lord John Russell met te Weenen zou blijven, om in persoon de quaestie in de bijzonderheden te regelen, en dit gaf lord Granville aanleiding om te zeggen, dat zijn ambtgenoot voor de kolonien in ieder geval uiterlijk tegen Paschen in Engeland zal zijn teruggekeerd.

In eene depêche, welke eergisteren te St. Petersburg bekend werd, behelzende berigten uit de Krim tot 1 Maart wordt gemeld dat de Russen er toe geraakt zijn om op den nacht van den 28 Februarij eene tweede redoute op te rigten vóór die, welke zij eenige dagen te voren op den linkerflank der fortificatien van Sebastopol hadden opgerigt.

Deze redoute eenige dagen te voren daargesteld, is die welke volgens eene depêche in den Franschen *Moniteur* en een officieel verslag van lord Raglan opgenomen, reeds teruggegeven in de Engelsche bladen, en in onderscheidene correspondentien uit het kamp der geallieerden door de Franschen in de nacht van 23 op 24 zou zijn genomen. Men moet de verdere bijzonderheden ten dien opzigte echter afwachten.

De eerste kamer van Pruissen heeft op hare beurt in hare zitting van 9 Maart aangenomen het wets-ontwerp, waarbij de benamingen der beide parlementaire vergaderingen veranderd worden, welk wetsontwerp bereids in de Tweede Kamer is aangenomen.

Er is gemeld, dat te Alep een oproer is uitgebarsten, waarbij de Engelsche consul vermoord werd. Een brief in de *Times* van den 9 Maart opgenomen meldt echter, dat deze agent niet vermoord is, dat hij in de armen eens vriends, na eene ziekte van eenige dagen, is overleden, als ook, dat er in de stad geen oproer heeft plaats gehad.

De vergadering der Staten van het Hertogdom Nassau is tegen den 20 Maart e. k. bijeengeroepen.

Wederom is zoo niet een souverein althans een prins van Koninklijken bloede, die zelfs op den troon aanspraak maakte, ten grave gedaald, na sedert vijftien jaren van het staatstooneel verdwenen te zijn, waar hij gedurende een paar jaren de aandacht van Europa tot zich trok. Deze prins is Don Carlos infante van Spanje, tweede zoon van Karel V en bijgevolg broeder van den overleden koning Ferdinand VII. Het zal wel niet noodig zijn in herinnering te brengen den burgeroorlog, welken hij in 1813 in Spanje aanwakkerde, en zijne aanmatiging om het decreet van Ferdinand VII niet te erkennen, waarbij deze vorst de orde van troonsopvolging veranderde en zijne dochter Isabella ten nadeele van Don Carlos als wettige erfgenaam der kroon aanwees. Ieder herinnert zich nog dezen hevigen strijd, waarin de regten der jeugdige constitutionnele Koningin de overwinning behaalden op de eischen van haren mededinger.

Sedert 1839 is Don Carlos uit het strijdperk getreden en heeft bij de beweerde regten op de kroon aan zijn oudsten zoon afgestaan, die toen den titel van hertog van Montemolin aannam, Don Carlos vestigde zich te Italie, en het was te Triest dat hij eergister ochtend ten 9½ ure op 67 jarigen ouderdom overleed. Uit een staatkundig oogpunt heeft die dood geene beteekenis, daar graaf de Montemolin sedert 1839 pretendent der kroon is.

Don Carlos, wiens naam eigenlijk was Karel-Marie Isidore infant van Spanje is den 29 Maart 1788 en de hertog de Montemolin (Karel Louis Marie Ferdinand) den Januarij 1818 geboren.

De ministeriële crisis in Belgie duurt steeds voort. Men zegt, dat de president van de kamer der vertegenwoordigers weder bij Koning Leopold is ontboden.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

ZITTING VAN MAANDAG, 12 MAART.

Is ingekomen eene missive van Mevrouw de weduwe Donker, houdende kennisgeving van het overlijden van haren echtgenoot. — De Voorzitter stelt voor, en daartoe wordt besloten, om namens de Kamer een brief van rouwbeklag aan de weduwe aan te bieden, en van het ingekomen berigt kennis te geven aan den Min. van Binnenl. Zaken.

Nog is ontvangen een brief van den heer Mr. P. F. van Wintershoven, kennis gevende, dat hij zich, wegens zijn ongunstigen gezondheidstoestand, gedrongen gevoeld zijne betrekking als lid der Kamer neder te leggen. Van dit berigt zal worden kennis gegeven aan den Min. van Binnenl. Zaken.

Is ingekomen eene Koninklijke boodschap ten geleide van een ontwerp van wet tot regeling der voldoening der kosten voor overbrenging en plaatsing van bedelaars in bedelaars gestichten. — Verzending naar de afdeelingen.

Aan de orde zijn de beraadslagingen over het ontwerp van wet tot aankoop van 2½ of 3 pCts. Nationale schuld tot vervanging der schatkistbiljetten in het depôt van muntbiljetten.

De heer VAN RAPPARD schetst de algemeene en drieledige strekking dezer wet. Zijne bezwaren betreffen het tweede, ook in eenig verband met het eerste deel dezer voordragt. In het algemeen moet hij opmerken, dat het papieren geld bij hem weinig sympathie wekt. De geschiedenis leert tot hoe vele misbruiken dat aanleiding kan geven. De wet van 8 April 1852 heeft in der tijd bekommering bij hem gewekt. De Regering stelde voor, slechts 5 millioen muntbiljetten uit te geven, en reeds op de enkele opmerking in de sectiën, werd dat bedrag in eens op 10 millioen gebragt. De eerste stap is dus gedaan, en nu is de stap van 10 op 20, of van 20 op 40 mill. even gemakkelijk. En wat ziet men dan in het verschiet? De terugkeer der Fransche assignaten.

Hij waarschuwt, derhalve, zeer tegen de uitgebreide uitgifte van het muntpapier. Spr. merkt wijders op, dat er op de wet van 1852 geen bestemming gegeven is aan het fonds voor verwaarborging. Het was niet zeker of dat fonds tot rentevermindering dan wel tot afschaffing van belastingen zou worden aangewend. Dit laatste komt hem bedenkelijk voor. Bij den kreet, die aangeheven wordt tot afschaffing van belastingen, zou dit kunnen leiden tot meerdere uitgifte van muntbiljetten.

Een ander bezwaar, dat hij tegen de wet van 1852 had, was hierin gelegen, dat daarbij bepaald werd, dat 2½ pct. tegen 50 en 3 pct. tegen 60 ten honderd zouden worden gerekend. Hij vreest, vooral met het oog op den staatkundigen gezigteinder, dat de wet van April 1852 moeijelijkheden zal kunnen doen ontstaan. Wat het onderwerp betreft: hij wil gaarne de uitgespaarde renten tot inkoop van schuld bestemmen, maar verlangt dat de aan te koopen renten zullen strekken tot aanvulling van het waarborgfonds. Intusschen wenscht hij door die bepaling volstrekt geen regt aan de schuldeischers te geven op verpligte amortisatie. Die gedwongen aflossing heeft de staat meermalen veel geld gekost. Hij wijst dienaangaande op de jaren 1830 en 1831. Evenwel geeft artikel 4 van het ontwerp, naar zijne meening, geen grond tot het denkbeeld eener verpligte amortisatie, hetgeen hij uit de redactie van het artikel aantoont. Vervolgens ontwikkelt hij eene bedenking op art. 5, voor zooveel betreft de algemeene bevoegdheid tot af- en overschrijving, die bij dat artikel gegeven wordt.

De MIN. v. FINANT. geeft te kennen, dat hij, wat de algemeene beschouwingen over de wet van April 1852 aangaat, mede van oordeel is, dat de wet van 1852 als eene zoodanige moet worden aangemerkt, waarmede men niet te behoedzaam kan te werk gaan.

Hij voegt er echter bij, dat het papieren geld, zooals het hier te lande is ingevoerd, bij de wet van 1852, slechts tot een bedrag van 10 millioen, bij hem geen overwegend bezwaar ontmoet. Hij herinnert daarbij, dat hij zelf in zijne fransche vertaling van het Verslag over het muntwezen, den heer Leon Faucher heeft bestreden, die juist meende, dat ons muntpapier geen genoegzamen waarborg aanbood.

Hij treedt vervolgens in eene beantwoording van de afzonderlijke bedenkingen, welke hij echter liever bij de behandeling der artikelen in bijzonderheden zal beantwoorden. Hij verklaart daarbij, dat er dan alleen schulddelging zal plaats vinden, wanneer de toestand van de dienst zulks toelaat, hetgeen dan ook uit art. 4 van het ontwerp blijkt.

De heer VAN BOSSE merkt op, dat de Minister teregt de soliditeit der muntbiljetten heeft gevindiceerd. Neemt men daarbij nog in aanmerking, dat er ƒ 9,000,000 in omloop is, waarvoor de metalenwaarde gedeponeerd is, dan bestaat er geen schijn van vrees voor de soliditeit, en ook geene noodzakelijkheid om het waarborg-fonds te vermeerderen. Ook hij gelooft, dat het depôt tegen den koers van 50 of ... Zoo men het fonds der muntbiljetten op minderen koers zou willen brengen, en de 2½ op 40 en de 3 pct. op 50 stellen, dan heeft de Regering het middel daartoe in handen, dan behoeft deze wet daartoe niet te strekken, dan kan de Regering dit op andere wijze bij inkoop doen.

Nadat de MIN. en de heer v. BOSSE hunne gevoelens over het laatste punt nog nader hadden ontwikkeld, zijn de algemeene beraadslagingen gesloten.

Art. 1 wordt zonder discussie goedgekeurd.

Art. 2. — De heer v. BOSSE betoogt het overbodige van dit artikel. Het spreekt wel van zelf, dat, wanneer eenige artikelen eener wet vervallen, de andere blijven bestaan. Dat is eene axioma, maar dan behoeft in de wet niet uitgedrukt te worden, dat het andere van kracht blijft.

De MIN. v. FIN. antwoordt dat dit artikel, naar aanleiding van de gewisselde stukken, in het ontwerp gebragt is, en dat het, in allen gevalle, niet schaadt.

Art. 2 en 3 worden, het laatste zonder discussie, goedgekeurd.

Art. 4, dat nu in discussie komt, luidt aldus: „Na afloop van elk dienstjaar, of zooveel vroeger als met zekerheid zal kunnen geschieden en de vermoedelijke uitkomst van het dienstjaar dit zal gedoogen, worden de renten der ingeschreven schuld, die tot waarborg der rentelooze schuld is aangekocht en in depôt gelegd, voor zoover die renten niet mogten zijn uitgegeven, aangewend tot inkoop van 2½ of 3 ten honderd rentegevende nationale schuld.

„Deze bepaling wordt voor het eerst over het dienstjaar 1854 toegepast."

De heer VAN BOSSE maakt eenige opmerkingen, maar naar aanleiding van hetgeen straks door den heer van Rappard en den Minister is in het midden gebragt. Hij komt op tegen het denkbeeld om langs een zijpad te beproeven tot de vestiging van een amortisatie-fonds te geraken. Hij onderzoekt daarbij den inhoud en de strekking van art. 4, waarin hij alleen ziet eene magtiging van de Regering om over een gedeelte van het batig slot tot amortisatie te beschikken. Mogt hij zich daarin vergissen, mogt uit dit artikel alleen volgen een verband, om tot niets anders te komen dan tot amortisatie, ook dan heeft hij bezwaren tegen art. 4.

Hij vraagt dus of het hier eene verpligting tot amortisatie geldt. Is het eene nieuwe, geheele of halve amortisatie? Dan heeft hij bezwaar; want hij deelt het gevoelen omtrent het ondoelmatige om eene onvoorwaardelijke verpligting tot amortisatie vast te stellen. Hij zou dit ook zeer bedenkelijk achten. Subsidiair vraagt hij, waarom er alleen inkoop van 2½ of 3 pct. zal plaats vinden; waartoe die band. Het kan in een gegeven oogenblik nuttig en zelfs voordeelig zijn, om ook de 4 of 3½ pct. in te koopen.

Hij vindt bovendien in dusdanige bepaling eene onregtvaardigheid voor de houders der 4 of 3½ pCt. In allen geval bestaat er geen reden hoegenaamd om eenig faveur aan de 2½ pct. toe te kennen, als men bedenkt, welke enorme voordeelen de houders daarvan genoten hebben, ten gevolge van de gunstige voorwaarden, waarop het effect van 1815 tot 1830 is gecreëerd. Ten slotte merkt hij op, dat, zoo men art. 4 uit het ontwerp ligt, en men het de beschikking en beslissing jaarlijks aan den wetgever over, dit hoegenaamd geen bezwaren zal te weeg brengen.

De heer THORBECKE kan, in het algemeen, zijne goedkeuring aan dit ontwerp hechten, maar hij heeft bedenkingen tegen de wijze van uitvoering in art. 4 voorgedragen. De vraag is eigenlijk toch deze: of de som van vrijgevallen renten in perpetuum, als het ware voor goed, tot een bepaald einde, beschikbaar zal blijven. Het is daartegen dat hij bezwaar heeft. In de eerste plaats, als hij art. 4 beschouwt ... de jaarlijksche begrooting stelt. Hij vraagt toch, waarom op de jaarlijksche begrooting vooruit geloopen. De wetgever moet vrij in zijne bestemming zijn. Hier zou nu niet de wetgever gebonden zijn, iets dat ook niet bedoeld wordt, maar er zou eene onbepaalde magtiging aan den Minister van Finantiën verstrekt worden. Ten tweede beschouwt Spr. de bepaling tegenover de schuldeischers van den Staat.

Naar zijn oordeel is het verpligte amortisatie. Zonder noodzakelijkheid moet men daartoe niet besluiten. De schuldeischers zou daarop rekenen, en zoo zij later mogt falen, er zou teleurstelling ontstaan. Ten derde merkt hij op dat hier een beginsel op het spel staat, waaraan hij zeer veel hecht, dat is, dat er niet meer aan belasting worde opgelegd, dan hetgeen, met inbegrip der rentebetaling voor de Staatsbehoeften noodig is, en dus buiten amortisatie. Tot amortisatie moet, zijns bedunkens, bestemd worden wat buiten die berekening van inkomsten en uitgaven overschiet. Tot amortisatie moeten, z. i., toevallige baten worden aangewend, maar geene vaste posten gecreëerd worden. Hier is het echter anders. Men zou belasting opleggen om te amortiseren.

De 5 ton, die men bij dit ontwerp op het oog heeft, zullen opgebragt moeten worden, om te amortiseren. Hij is geen vijand van amortisatie; maar wenscht die binnen naauwe perken. De hoofdtoeleg moet zijn om de productieve kracht der natie zoo te vermeerderen, dat de belastingen en ook die, voor de nationale schuld met gemak kunnen worden gedragen.

De MINISTER VAN FINANTIEN antwoordt de vorige sprekers. Hij doet den heer van Bosse opmerken, dat het artikel geene verpligting aangaat, maar dat het alleen er van spreekt dat er aankoop zal geschieden, zoo de vermoedelijke uitkomst van het dienstjaar dit zal gedoogen. Het is dus geen verband dat gelegd wordt, maar het is eene magtiging om de vrijgevallen renten tot amortisatie te bestemmen.

In antwoord op den heer Thorbecke, zegt de Min. dat de Regering het beginsel wil hebben uitgemaakt, dat de vrij gevallen renten, zoo de financiële toestand dit gedoogt, tot schulddelging zullen kunnen worden bestemd.

De heer THORBECKE antwoordt den Minister nog nader.

De heer VAN BOSSE komt nader op zijn gevoelen terug en wijst op het groote verschil, dat nog tusschen den Min. en hem over de opvatting van het artikel bestaat. Hij bestrijdt vooral het denkbeeld, dat in de rede des Ministers doorstraalde, om, als het ware, eene verpligte amortisatie vast te stellen. Die strekking ontleent hij uit de bedoelde rede en uit den inhoud van het artikel zelf. Hij geeft de voorkeur aan de bestemming der batige sloten tot schulddelging boven eene voorafgaande bestemming tot amortisatie.

De heer VAN BOSSE stelt daarop als amendementen voor: 1o. om uit het eerste lid weg te laten de woorden: „*2½ of 3 ten honderd;*"

en 2o. om het tweede lid van het art. te doen wegvallen.

De heer ROCHUSSEN zegt, dat het hier geldt de bestemming, die gegeven moet worden aan de renten, die men verwacht steeds te besparen. Hij vraagt of er nu noodzaak is, om die bestemming voor altijd te regelen? Hij gelooft het niet; ofschoon hij geen overwegend bezwaar heeft tegen art. 4, mits de Min. van Finantien gelieve aan te wijzen 't verband tusschen dit art. en 't volgende.

De heer MACKAIJ meent, dat de aard dezer voordragt niets gemeens heeft met de wet van 1841. De wet van 1841 was iets geheel anders. Daarbij werd degelijk een band gelegd. Maar dit is hier volstrekt het geval niet. De bewoordingen van het artikel geven geene aanleiding tot eenige verpligting tot amortisatie. Men mag ook niet uit het oog verliezen, dat de muntbiljetten gediend hebben om eene verligting van rentelast te verkrijgen; het uitgespaarde mag dan ook wel tot amortisatie dienen. Eene verpligting ziet hij in dit ontwerp niet. De Regering kan al dan niet tot eene amortisatie overgaan.

De heer DIRKS is een vriend van amortisatie. Daarom had hij geen bezwaar tegen het oorspronkelijk artikel, en heeft hij het nog veel minder tegen het gewijzigde. Zijn gevoelen is uitgedrukt op bl. 4 van het Voorloopig Verslag, waarnit blijkt dat vele leden van oordeel waren, dat het beginsel, waarvan de regering, bij het ontwerpen van art. 4 van het ontwerp, is uitgegaan, allezins aanprijzing verdient. Hij treedt deswege in nadere ontwikkeling tot toelichting van zijne goedkeurende stem.

De heer HUGENHOLTZ gelooft dat art. 4 onduidelijk blijft. Men zegt wel, dat men zich daarbij niet bindt, maar hij antwoordt, dat er wel degelijk een band wordt gelegd, omdat toch in allen gevalle eene bepaalde bestemming aan niet uitgegeven renten wordt gegeven.

De heer VAN RAPPARD wederlegt dat gevoelen en wijst nader het doelmatige aan der bepaling in art. 4 begrepen. Het artikel is bovendien facultatief.

De heer THORBECKE ontwikkelt mede nader zijn gevoelen. De heer Mackay heeft wel gezegd, dat men de amortisatie al dan niet doen kan, maar de Minister zal met die toelichting niet gediend zijn, want deze heeft gezegd, dat hij het beginsel wil hebben uitgemaakt. De heer Dirks heeft art. 4 als een prikkel tot zuinigheid beschouwd; want de uitgaven zullen niet mogen opgevoerd worden. Spr. vraagt of die bepaalde bestemming tot amortisatie de ware zuinigheid is. Is het ware zuinigheid te zeggen: wij zullen zooveel bestemmen voor een bepaald doel; want dan kan men zooveel minder uitgeven; hij gelooft niet dat dit een goede regel is.

De MIN. v. FIN. zal niet over het vraagstuk der belastingen uitweiden. Bij de behandeling van de aanhangige voorstellen, zal daartoe ruimschoots gelegenheid zijn. Hij deelt echter het gevoelen niet, dat art. 4 eenige wijziging zal te weeg brengen in de opbrengst der sommen, die door belastingen worden bijeengebragt. Dat bedrag blijft hetzelfde of art. 4 wordt aangenomen of niet. Aan den heer van Bosse antwoordt den Min., dat hij den voorgestelden maatregel een beter middel acht, dan zoo als die spreker verlangde, de batige sloten tot amortisatie te bestemmen. Voor het laatste moet telkens eene wet worden vastgesteld, maar hier kan men telkens, naar gelang van omstandigheden inkoopen. Hij blijft er aan hechten dat het beginsel, bij art. 4 aangenomen worde uitgemaakt.

De heer HUGENHOLTZ beantwoordt den heer van Rappard en den Minister.

De heer VAN DER LINDEN merkt op, dat men door dit artikel aan te nemen eigenlijk zal vaststellen, dat men uitgaven zal doen zonder dat men nog weet of men daarvoor het geld hebben zal. Hij leidt dit af uit den aanhef van art. 4. Wie kan de vermoedelijke uitkomst van het dienstjaar opgeven? En als dan de Minister de som besteedt, dan kunnen onvoorziene omstandigheden op het einde van het jaar doen zien, dat men ze niet had kunnen uitgeven. Hij vraagt waarom men niet de uitkomst van het geheele dienstjaar afwacht? Hij ziet geen reden tot dien drang. De Minister is in gebreke gebleven, dat punt op te lossen. Het geldt hier toch eigenlijk de bepaling eener uitgaaf zonder zekerheid, dat zij zal kunnen worden gedaan.

De MIN. v. FIN. beantwoordt op nieuw al de voorgaande sprekers, waarop nog het woord voeren de heeren Hugenholtz, Dirks, Rochussen en van der Linden. De heer van Bosse trok zijn tweede amend. in. Het eerste werd met 46 tegen 7 stemmen AANGENOMEN.

Art. 4 zelf werd met 31 tegen 22 stemmen AANGEN.

Tegen de heeren: Reinders, Hoijnck, Hengst, v. Bosse, Westerhoff, Huguenin, Hugenholtz, Heemskerk, de Poorter, Ten Cate, Jespers, Storm, Beens, Thorbecke, Bots, Dommer, Rochussen, Meeussen, Sloet, Strens, v. d. Linden en v. Hoëvell.

Art. 5 wordt, na eene herhaalde taalkundige wijziging door den Minister (naar aanwijzing van de heeren Thorbecke en van Rappard) zonder hoofdelijke stemming aangenomen, zoo mede art. 6.

Het wets-ontwerp zelf wordt met 37 tegen 16 stemmen aangenomen.

TEGEN: de heeren Reinders, Hoijnck, Hengst, Westerhoff, Huguenin, Hugenholtz, Ten Cate, Jespers, Storm, Beens, Thorbecke, Meeuwsen, Sloet, Strens, van der Linden en van Hoëvell.

De Vergadering gaat daarna tot morgen ochtend 11 ure uiteen, nadat nog eenige kleine rapporten over verschillende onderwerpen waren uitgebragt.

Aan 't slot der zitting is nog ingekomen een wetsontwerp tot wijziging van het Xde hoofdstuk (Oorlog) der Staatsbegrooting voor 1854.

's Gravenhage, 12 Maart.

Z. M. heeft bepaald, dat, met 1 April e. k., weder bij het corps ingenieurs van den waterstaat zal invallen: den ingenieur 1ste kl. Jhr. J. R. T. Ortt, aan wien een onbepaald verlof was verleend.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft bepaald, dat, met 1 April e. k., de ingenieur 1ste kl. J. F. Augier, thans dienst doende in het 4de district (Overijssel), zal dienst doen in het 10de district (Zuidholland), en zijne standplaats zal zijn gevestigd te 's Gravenhage; en dat de ingenieur Jhr. J. R. T. Ortt, van 1 April e. k., ter vervanging van den ingenieur Augier, zal dienst doen in het 4de district te Kampen.

Z. M. heeft goedgekeurd de beroepingen van predikanten, uitgebragt door de kerkeraden der Hervormde gemeenten, van Houtrijk en Polanen, op J. Post, candid. bij het prov. kerkbest. van Utrecht; Melis en Mariekerke, op J. P. van der Meer de Wijs, theol. dr. candid. bij het prov. kerkbest. van Noordholland; Oud Loosdrecht, op W. J. Jorissen Mz., candid. bij het prov. kerkbest. van Gelderland.

* Bij al het bedroevende, bij al het verschrikkelijke, dat zoo velen onzer landgenooten dezer dagen ondervonden, ten gevolge van den watersnood, bij al die ellende, is het een balsem voor het hart, wederom de steeds zoo bekende, mildadigheid van onzen landaard te zien uitblinken. Van alle kanten ziet men commissiën oprijzen, die zich met het inzamelen van liefdegaven willen belasten. Op onderscheidene plaatsen hebben de inzamelingen bereids aanzienlijke sommen opgebragt. En geen wonder, de ellende is groot, is bitter. Zoo velen dwalen rond of zitten door het water omgeven, zonder het noodige, zonder voedsel. Men geve dus spoedig, men geve driedubbel; want, zoo ooit, is voorzeker daar elk penningske nuttig besteed.

* Z. K. H. Prins Hendrik der Nederlanden heeft de som van ƒ 100 ter beschikking gesteld van de commissie tot ondersteuning van zieke armen alhier.

* Heden morgen is met den eersten spoortrein uit deze residentie naar Amsterdam vertrokken, om van daar de reis voort te zetten naar Z. M. den Koning op het Loo, de luitenant-generaal Nepveu. Hij zal zich, na bij Z. M. ten gehoore te zijn toegelaten, naar Petersburg begeven, om de brieven van rouwbeklag en gelukwensching van de leden der Koninklijke familie aan het Keizerlijk Hof over te brengen. De heer Nepveu heeft gisteren bij al de leden der Koninklijke familie afscheids-audientie gehad.

* In afwachting, dat het Prov. Geregtshof in Z. Holland zal hebben voorzien in de vervulling van de vacature, ontstaan door het overlijden van den heer Mr. G. A. Cannemaijer, heeft de arrond.-regtb. alhier tot waarneming van de dienst van regter-commissaris benoemd den heer Mr. J. C. van de Kasteele, regter-plaatsvervanger bij gemelde regtbank.

* Heden morgen ten acht ure, is alhier voor het eerst na de vorst, een Engelsche stoomboot, van Rotterdam naar Engeland bestemd, gepasseerd.

* Op de eergisteren alhier gehouden paardenmarkt. waren minder paarden dan naar gewoonte aangebragt de goede soorten zijn tot ferme prijzen verhandeld.

---

* Donderdag 15 Maart e. k. zal voor het Provinciaal Geregtshof alhier behandeld worden de zaak van Henricus Vreven, het laatst woonachtig te Rotterdam, beschuldigd van poging tot moord, gepleegd op zijne huisvrouw. Het Openbaar Ministerie zal waargenomen worden door den heer advokaat-generaal, Mr. J. W. Gefken, terwijl de verdediging van den beschuldigde is opgedragen aan den heer Mr. D. Polak Daniels.

---

* Naar wij vernemen heeft de Haagsche pakschuit heden de vaart hervat.

---

* Tengevolge van eene te Giessen-Nieuwkerk (arrond. Gorinchem) plaats gehad hebbende moedwillige brandstichting zijn, als verdacht daarvan, in arrest genomen de aldaar woonachtige winkelier van Dijl en zijne huisvrouw.

Men schrijft ons, en wij melden met genoegen, dat de regering der Ver. Staten bepaaldelijk geweigerd heeft den eisch tot schadevergoeding van kapitein Gibson op het Nederlandsche gouvernement, te ondersteunen.
(*Handelsblad.*)

Onze gewone correspondent te Almelo schrijft ons, dat het berigt opgenomen in ons no. van Dingsdag jl., (hetwelk ons niet van hem geweerd) als zoude tegen den heer T. t. C. fabrikant te Almelo, door de arrond. regtbank aldaar, regtsingang verleend zijn, ter zake van voldoende gronden van bezwaar, over gepleegde handelingen bij de verkiezing van den heer G. M. van der Linden, onjuist is. Wel moeten er, bij gelegenheid en naar aanleiding van het inleveren van een stembiljet eenige onaangenaamheden zijn voorgevallen tusschen dien heer en Mr. F. K. A. P., die Graaf Schimmelpenninck voorstond, doch deze niet van dien aard zijn geweest, dat ze grond schijnen op te leveren voor geregtelijke vervolging.
(*Handelsblad.*)

Volgens een berigt van Zr. Ms. consul-generaal te Londen, zijn aldaar gedurende het 2de halfjaar van 1854 aangekomen, regtstreeks uit Nederland en de kolonien, 159 Nederl. schepen, metende 33,839 ton. Uit vreemde havens kwamen 147 Nederl. schepen, metende 19,187 lasten. Naar Nederland vertrokken 158 Nederl. schepen, metende 25,240 lasten (waaronder de in ballast vertrokken niet voorkomen). Naar vreemde havens vertrokken 85 Nederl. schepen, metende 25,142 lasten. Te Liverpool zijn gedurende het laatste halfjaar van 1854 aangekomen 16 Nederl. schepen, regtstreeks uit Nederland. Uit vreemde havens kwamen 48 Nederl. schepen. Van de uit Nederland gekomen schepen vertrokken 15 alle met lading. Van de uit vreemde havens gekomen Nederlandsche schepen vertrokken 42 alle geladen, terwijl 4 nog in lading lagen op 31 December.

Door de generale kerkelijke vergadering der Evang. Luthersche gemeente te Amsterdam is den 9 dezer de volgende nominatie van zes predikanten dier gemeente vastgesteld, ter vervulling der vacature ontstaan door het overlijden van wijlen Ds. G. H. G. Lagers, te weten: Ds. J. H. Brandes, te Rotterdam; C. Kerbert Jr., te Leijden; W. D. Staturs Muller, te Zutphen; P. A. Boll, te Edam; J. H. Michelsen, te Haarlem en A. D. Loman, te Deventer.
(*Handelsbl.*)

Uit Emden wordt onder dagteekening van 17 Februarij het volgende medegedeeld:

Sedert den 1sten Januarij 1855 is het telegraphenbureau van hier over Lingen, Osnabrück tot aansluiting van het Duitsch-Oostenrijksch Telegraphen- Verein geopend. Van het plan eener onderzeesche telegraphenlijn van Engeland over Borkum op hier, ter aansluiting aan den Staatstelegraaph, hoort men nog niets stelligs.

De suikerfabrieken in Leer en Aurich schijnen met voordeel te werken, de hier opgerigte heeft den arbeid moeten staken.

Van den spoorweg over Lingen, Munster enz. is tegen het einde van November een deel van hier op Papenburg geopend, en het verkeer daarop veel levendiger dan voor dezen kleinen afstand te vermoeden was.

Naar men verneemt is op dien afstand van 23 November tot 31 December *f* 5400 ontvangen. Men hoopt den weg tot Lingen in het midden van dit jaar, en tot Munster in het begin van het volgende gereed te zien.

Tusschen Carolinenseil en Wittmund, op een binnenkanaal, vaart thans met goed gevolg eene kleine stoomboot van 14 paardenkracht met lage drukking. Zij is in Coblentz voor circa *f* 2,500 gebouwd, gaat circa 2 voet diep en heeft 2 kajuiten.

Volgens eene telling in December 1853 heeft het Koningrijk Hannover.

		veulens		werkpaarden
in de landdrostei	Hannover	8,546	en	27,191
» » »	Hildersheim	7,073	»	27,060
» » »	Lüneburg	9,882	»	29,657
» » »	Stade	13,842	»	27,999
» » »	Osnabrück	562	»	19,776
» » »	Aurich	11,865	»	15,554
» » »	Clausthal	51	»	794
	Totaal	57,021	»	148,031

Hierbij zijn niet geteld de militaire en de zich in de Koninklijke stoeterij bevindende paarden, en daar het bebouwde land in het Koningrijk op circa 4,132,000 morgen geschat wordt, is op circa 28 morgen 1 werkpaard te rekenen.

De longziekte in deze provincie heeft zich, volgens officiële opgaven, niet alleen niet uitgebreid, maar is geheel verdwenen en de veestapel bevindt zich weder in gezonden toestand. Buiten de door de Landdrostei Aurich afgekondigde verordening van 6 November ll., inhoudende voorzigtigheids maatregelen bij den invoer van rundvee uit Nederland, is den 8sten Januarij jl. nog eene verordening bekend gemaakt ter toepassing van dezelfde maatregelen bij den in- en doorvoer van rundvee uit de Landdrostei Osnabrück in deze provincie.

De stand van het binnenwater houdt de lage landen onder water; zoodra echter de sluizen kunnen geopend worden, zal dit bezwaar spoedig ophouden, daar de afwatering thans redelijk goed is.

Door het ontstuimige weêr vóór de vorst moesten de sluizen te veel gesloten blijven, anders zou het meeste water reeds afgezakt zijn.

De laatste storm in het begin van Januarij heeft de zeedijken aanmerkelijk beschadigd. Door het bezwijken van eenige dijken aan de Boven-Eems is het land overstroomd, echter zonder verlies van menschen of vee.
(*St. Ct.*)

Leijden, 10 Maart. Heden is alhier tot doctor in de beide regten gepromoveerd de heer P. H. Vaassen, van Nijmegen, na openbare verdediging van een Specimen juridicum Inaugurales, *continens quaedam de mercatoribus et de negotis mercatories*.

---

* **Schiedam**, 10 Maart. De WelEerw. ZeerGel. heer H. A. Benit te Kampen, heeft het op hem uitgebragt beroep, als leeraar bij de Evang.-Luth. gemeente alhier aangenomen.

Arnhem, 10 Maart. Heden morgen ontving men hier berigt, dat de halve zijde van de spoorwegbaan onder Veenendaal, op de plaats waar de zuidzijde hersteld was, is weggezonken. Acht á negen zandwagens waren in de diepte verdwenen. Gelukkig is er niemand bij omgekomen. De baan is op andere punten ook niet meer te gebruiken daar de grond onder de voeten wegzinkt.

Nog heeft men berigt, dat de Slaperdijk is doorgebroken. Ingezetenen van Scherpenzeel waren reeds met hun vee op het station Veenendaal aangekomen.

Z. M. de Koning begaf zich heden middag met een extratrein derwaarts om de doorbraak in oogenschouw te nemen.

De gemeenschap met de provincien Utrecht en Holland is nu afgebroken.

Ook kan de telegraaf tusschen hier en Utrecht en Amsterdam niet meer werken.
(*Arnh. Ct.*)

□ **Heusden**, 10 Maart. Ofschoon wij onderscheidene dagen in de grootste angst verkeerd hebben, en men zeer beducht was voor eene doorbraak op sommige punten van den Ringdijk, zijn wij gelukkig van rampen bevrijd gebleven, en kan thans het gevaar als geheel geweken beschouwd worden; het water blijft langzaam zakken, ofschoon het ijs voor deze stad nog vast zit.

Allerbedroevendst zijn integendeel de berigten, die men allerwege hoort aangaande de verwoestingen in de omstreken van 's Hertogenbosch aangerigt. Niettegenstaande reeds een aantal bijzonderheden zijn medegedeeld nopens de dijkbreuken en overstroomingen van de gemeenten Alem, Marenen, Kessel, Empel, Orthen, Rosmalen, Geffen, Lith, Lithoijen, Berlicum, Vught, Cromvoirt, St. Migchiels Gestel en de stad 's Bosch, is het onmogelijk zich de rampen en veroorzaakte schade zóó groot voor te stellen als die daadwerkelijk zijn.

Door opstopping van het ijs op de Waal even beneden het kanaal van St. Andries, kwam het Waalwater met ontzettenden aandrang door gemeld kanaal in de Maas gestroomd, waardoor het water tot eene ongekende hoogte werd opgestuwd, en viel door de belemmerde afstrooming der Maas, bij Lith binnen weinige oogenblikken over eene lengte van 3 uren, van 3 tot 6 voet over den dijk.

Vooral de gemeente Lith is zwaar geteisterd; niet minder dan *veertig* huizen zijn door den woedenden stroom medegesleept of ingestort; eene groote menigte vee is omgekomen, en wat het ijselijke van de ramp verhoogt: zeven personen, drie vrouwen en vier kinderen, vonden hun graf in de golven. Het geheele dorp is als omgewroet; uitgerukte of afgebroken boomen, overblijfsels van huizen en schuren, balken, deuren en vensters, hooi, stroo, meubelen, kleedingstukken, beddengoed enz., vindt men in de grootste wanorde overal tegen aangedreven.

Het is een allerakeligst gezigt die ongelukkigen, waarvan velen reddeloos te gronde gerigt zijn, en sommigen nog daarenboven hunne dierbaarste betrekkingen verloren hebben, met betraande oogen, radeloos langs de hoogten, dijken en kaden te zien rondwaren, om, ware het mogelijk, nog iets van het verlorene terug te vinden.

Gedeputeerde Staten van Noordbrabant hebben dadelijk den pligt begrepen, die op hen rustte, door een beroep te doen op de liefdadigheid van de ingezetenen der gemeenten, welke door de Voorzienigheid min of meer van deze ramp zijn gespaard gebleven. Deze vinden nu eene schoone gelegenheid, door de beoefening dier regt Nederlandsche deugd eene verzachtenden balsem te gieten in de wonden zoo onverwachts en zwaar, eene menigte onzer natuurgenooten geslagen.

Wij durven dan ook het vertrouwen koesteren, dat die roepstem niet te vergeefs aangeheven zal zijn, en dat de uit te schrijven collecten in de Gemeenten van dit gewest niet alleen goede resultaten opleveren, maar zij ook elders weerklank vinden zullen.

Eerste Huwelijks-afkondiging.

Zondag, 11 Maart 1855.

Carl Christian Julius Hünerjäger, 49 j., met Elisabeth va… Bork, 25 j. — Jacob Hermans, 30 j., met Anna Jacoba Cru… 20 j. — Willem Spits, 51 j., gescheiden echtgenoot van Hele… Reppel, met Jannetje Elisabeth Sophia Schraag, 51 j. — M… Daam Fockema, 29 j., met Magdalena Jacoba Elisabeth Meinsm… 36 j. — Roelof Wormgoor, 45 j., wedr. van Wilhelmina Johan… Velding, met Sibranda Braudenborg, 47 j.

Correspondentie.

Gaarne rectifiëren wij op verlangen van Mr. J. HEEMS… KERK Az., hetgeen wij als het oordeel van Z.Ed. over d… *April-beweging* medegedeeld hebben en herstellen on… onnaauwkeurigheid in nº. 557 begaan, door de verklarin… dat dit oordeel betreft *de kerkelijke agitatie* tegen d… ontworpen armenwet, die aan de April-beweging onmid… dellijk vooraf is gegaan, ofschoon zij daarvan wel *on… derscheiden*, maar niet *afgescheiden* kan worde… Die rectificatie evenwel maakt geen de minste wijziging noodzakelijk in onze opmerkingen die zoowel de kerkelijk… agitatie in de eerste plaats, als de April-beweging, di… daaruit voortvloeide, betreffen.

Per Telegraaf.

Parijs, 12 Maart. De *Moniteur* behelst tijdingen u… de Krim, die echter niets belangrijks inhouden.

Er zijn verontrustende geruchten in omloop, die i… verband staan met het valsche gerucht, dat de genera… Foreij gearresteerd zou zijn; ook de *Times* houdt d… gerucht voor valsch en onwaarschijnlijk.

Advertentien.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 12 Maart 1855.

Nederland.	Pct.		**Rusland.**	Pct.	
Ned. W. Schuld.	$2\frac{1}{2}$	$61\frac{1}{2}$	*Hope* 1798/1816	5	$101\frac{1}{8}$ $\frac{1}{4}$
Dito Certificat.	3	$72\frac{1}{16}$ $\frac{1}{4}$ $\frac{3}{16}$	Dito 1828/1829	5	$100\frac{3}{4}$
Dito Dito.	4	$90\frac{3}{4}$ $\frac{7}{8}$ $\frac{13}{16}$	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening	4		Dito Dito	$4\frac{1}{2}$	88
Amort. Syndic.	$3\frac{1}{2}$		Dito *Hope*	4	
Hand.-Maats.	$4\frac{1}{2}$		Dito *Stieglitz*	4	
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	$2\frac{1}{2}$		Dito 1854	5	82 $\frac{1}{8}$.
Dº *Rotschild*	$2\frac{1}{2}$	$49\frac{1}{4}$	Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	
Obligatiën	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën	4	
Nieuwe	1	$18\frac{1}{16}$ $\frac{1}{8}$			
Dito Buitenl.	3		**Oostenrijk.**		
Dº Binneal. $^{d}/_{m}$.	3	$31\frac{11}{16}$			
Bew. Sp. Com.			Metaliek	5	$62\frac{1}{2}$ $\frac{9}{16}$
Amort. Schuld.			Dito bet. Amst.	5	$73\frac{3}{4}$ 74
Portugal.			Dito Nation.	5	$65\frac{1}{2}$
Londen nieuwe.	5	$38\frac{1}{8}$ $\frac{3}{16}$ $\frac{5}{16}$	Dito 1847	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{13}{16}$ $\frac{7}{8}$
Dito uitgest.	4		Dito 1851/1852	$2\frac{1}{2}$	$31\frac{13}{16}$ $\frac{7}{8}$

Philad., Bank-act. $2\frac{13}{16}$; Mexic., te Lond. $19\frac{11}{16}$, $\frac{7}{8}$; dito Onb. $19\frac{11}{16}$, $\frac{7}{8}$; Peru $4\frac{1}{2}$ pct. $68\frac{3}{4}$, 69; Pruiss. Loten *f* 188, 69…

Bij algemeen weinig affaire leverden de prijzen van geen der genoteerde fondsen noemenswaardig verschil op.

FRANKFORT, Vrijdag 9 Maart. Metal. 5 pct. 65; Spanje 1 pct. $18\frac{1}{16}$; dito binn. 3 pct. $31\frac{3}{8}$.

LONDEN, Vrijdag 9 Maart. Consols op t. $92\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $93\frac{1}{4}$… N. Mexic. 3 pct. $20\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, $20\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; Peru N. $4\frac{1}{2}$ pct. 70… Ecuador $3\frac{7}{8}$; Gren. Uitg. $5\frac{5}{8}$; Sardinie 5 pct. $85\frac{1}{2}$; Spa… 1 pct. $18\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $18\frac{1}{4}$; dito 3 pct. buit. $36\frac{1}{2}$; dito Ce… $4\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$, $4\frac{5}{8}$, $\frac{7}{8}$; dito Passive 4, $\frac{1}{4}$; Russen $4\frac{1}{2}$ pct. 89, 9… dito 5 pct. 98, $99\frac{1}{2}$; Holl. 4 pct. $94\frac{1}{2}$; dito $2\frac{1}{2}$ pct. 6… Turksche leening $79\frac{3}{4}$.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.